

SCHORZENIA POCHWY I ICH ZAPOBIEGANIE

**Poradnik dla pacjentki
o diagnozowaniu i leczeniu chorób pochwy**

 **INSTYTUT
MIKROEKOLOGII**

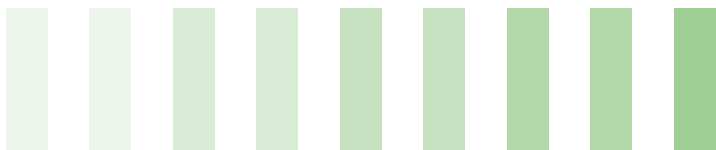
Praktycznie każda kobieta odczuwa czasami dolegliwości w obrębie intymnych części ciała. Wpływają one na samopoczucie, ponieważ przeszkadzają w normalnym funkcjonowaniu.

Dolegliwości w obrębie intymnych części ciała nie należy zawsze kojarzyć z poważną chorobą. Jednakże wówczas, gdy infekcja nasila się, mogą stawać się one coraz bardziej bolesne. Do najczęstszych dolegliwości w obrębie intymnych części ciała zaliczyć można:

- swędzenie,
- pieczenie,
- suchość,
- nasilone upławy/intensywniejszy zapach,
- podrażnienia i bóle podczas, i po stosunku płciowym.

||| NORMALNA FLORA BAKTERYJNA POCHWY

Podobnie jak na całej powierzchni ciała człowieka, także w pochwie występują bakterie. **Flora bakteryjna pochwy** stanowi bardzo wrażliwy ekosystem, na którego równowagę wpływają bakterie, produkty ich przemiany materii, poziom estrogenu oraz wartość pH w pochwie. Zachwianie tej równowagi może prowadzić do **podrażnień lub infekcji**. U kobiety dojrzałej płciowo, na śluzówce przeważają bakterie z rodzaju *Lactobacillus* lub pałeczki Döderleina. Powszechnie wiadomo, że bakterie z rodzaju *Lactobacillus* potrafią wytwarzać wiele substancji o działaniu przeciwbakteryjnym, takich jak nadtlenek wodoru (H_2O_2) lub tak zwane bakteriocyny. W ten sposób mogą skutecznie hamować rozwój organizmów chorobotwórczych.

Reakcje zachodzące w ramach przemiany materii pałeczek Döderleina, a zwłaszcza wydzielanie kwasu mlekowego powodują zakwaszenie środowiska w pochwie do poziomu poniżej 4,5 pH. To z kolei prowadzi do **zahamowania rozwoju niepożądanych bakterii**. Ponadto, bakterie z rodzaju *Lactobacillus* potrafią bytować na nabłonku i stymulować lokalny układ odpornościowy.

PRZYCZYNY STANÓW ZAPALNYCH POCHWY, CZYLI WAGINOZ

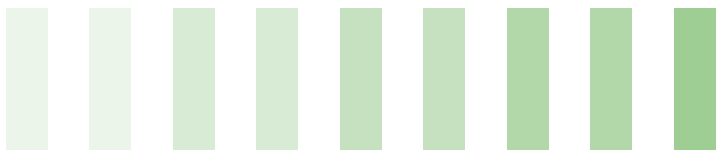
Pochwa jest stale narażona na kontakt z różnymi drobnoustrojami. Mogą one pochodzić z obszaru okołodobytniczego, od partnera lub też ze skóry. W przypadku **infekcji w okolicach pochwy i sromu** często dochodzi do wzmożonych niekrwawych upławów. Ponadto, wiele innych procesów ma wpływ na **mikroflorę pochwy** np. przyjmowanie antybiotyków. Antybiotyki działają bowiem nie tylko przeciw „złym” bakteriom, które wywołały infekcję i do zwalczania których zostały przepisane, lecz także przeciw „dobrym” bakteriom. W wyniku tego może dojść do **namnożenia się drożdżaków w pochwie**. Do zakłócenia równowagi pochwy przyczynia się również stosowanie płukanek, które zmieniają wartość pH i ograniczają normalną florę bakteryjną. Wartość pH zmienia się również podczas stosunku płciowego. Wskaźnik pH może wzrosnąć aż do wartości 7,2 i przez sześć do ośmiu godzin utrzymywać się na podwyższonym poziomie

idealnym miejscem do rozwoju zakażenia. Na zmianę środowiska w pochwie wpływ mają również ciała obce np.: diafragma lub tampon, które nieusunięte mogą wywołać reakcję zapalną. Zagrożone infekcją są przede wszystkim **kobiety ciężarne**, kobiety cierpiące na cukrzycę, kobiety stosujące pigułki antykoncepcyjne oraz kobiety o osłabionej odporności chorujące na AIDS lub choroby nowotworowe.

||| JAKIE RODZAJE WAGINOZ WYSTĘPUJĄ?

U kobiet występują najczęściej trzy typy waginoz. Pod pojęciem **waginozy bakteryjnej** rozumiemy bakteryjną infekcję pochwy; najczęściej wywołują ją bakterie *Gardnerella vaginalis*. W przypadku **waginozy rzęsistkowej** chodzi o zapalenie pochwy, które wywoływane jest przez wiciowca *Trichomonas vaginalis* i przenoszone najczęściej drogą płciową. Pod pojęciem **kandydiazy** rozumiemy infekcję pochwy wywołaną przez drożdżaki *Candida albicans*. Przyczyną omawianych infekcji mogą być również inne drożdżaki. Do rozwoju waginoz przyczynia się z pewnością **zachwianie równowagi**

normalnej flory bakteryjnej pochwy. Należy pamiętać, że nieleczona infekcja pochwy może spowodować **zapalenie macicy, jajowodów lub jajników**, co w konsekwencji może prowadzić do **niepłodności**.

||| PROFILAKTYKA U KOBIET CIĘŻARNYCH

W okresie ciąży zwiększa się **ryzyko infekcji**. Kobiety, u których wystąpiła waginoza w okresie ciąży, narażone są na większe ryzyko wystąpienia przedwczesnego pęknięcia pęcherza płodowego, przedwczesnego uruchomienia czynności porodowych i przedwczesnego porodu. Waginoza powoduje również zwiększenie ryzyka gorączki około- i poporodowej. Dlatego tak istotne z punktu widzenia profilaktyki u kobiet ciężarnych jest przeprowadzanie rutynowych kontroli poziomu wartości pH. Badania te są bardzo wskazane, ponieważ ewentualne pojawienie się niepożądanych drobnoustrojów idzie w parze ze wzrostem wartości pH. Należy jednak zauważyć, że badania te nie dają całkowitej pewności.

||| JAKIE BADANIA SĄ WSKAZANE?

W diagnozie pomocna jest ocena wydzieliny z pochwy pod względem zapachu, zabarwienia, lepkości i wartości pH. Często jednak jest tak, że potencjalnie chorobotwórcze bakterie osiedliły się już w pochwie. Dla uzyskania obrazu sytuacji nie wystarczy wówczas ocena powyższych cech. Badanie ewentualnego pojawienia się **niepożądanego flory bakteryjnej w pochwie**

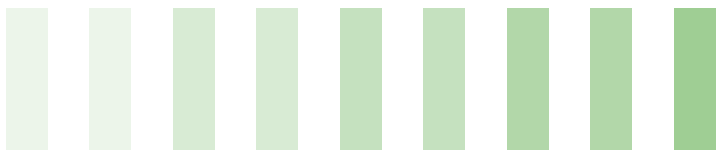
wymaga specjalnej wiedzy i może być przeprowadzone wyłącznie przez nieliczne laboratoria specjalistyczne. Ilościowa i jakościowa diagnostyka mikroflory pochwy przeprowadzana jest przez **Instytut Mikrobiologii w Poznaniu**. W instytucie tym wprowadzono metodę badania o nazwie **VagiStatus**. Metoda ta określa obecność korzystnych bakterii z rodzaju *Lactobacillus* i poziom ich aktywności p-bakteryjnej, jednocześnie pozwala wykryć obecność niepożądanych drobnoustrojów.

||| ZAPOBIEGANIE CHOROBYM W OBSZARZE INTYMNYCH CZĘŚCI CIAŁA I ICH LECZENIE

Zapobieganie i leczenie chorób intymnych części ciała polega na stworzeniu i utrzymaniu zdrowego środowiska w pochwie. Można to osiągnąć na różne sposoby, np.:

- **zabiegi higieniczne**,
- przyjmowanie **preparatów farmaceutycznych** zawierających bakterie kwasu mlekowego (doustnie lub dopochwowo),
- zastosowanie **terapii mikrobiologicznej** w celu regulacji układu odpornościowego,
- zmiana nawyków żywieniowych.

W zależności od wyniku badania lekarz prowadzący otrzymuje opis wyników badanej pacjentki oraz propozycje leczenia. Oczywiście o wyborze środków leczniczych decyduje lekarz, który najlepiej zna dolegliwości danej pacjentki. Jest zatem możliwe i zasadne, że opisane tu środki zostaną zastąpione innymi metodami leczniczymi, bardziej odpowiednimi dla danego przypadku.

CZY KONIECZNE SĄ BADANIA KONTROLNE?

Jeżeli w wyniku badania stwierdzono stan chorobowy, należy (po następnej miesiączce lub, w przypadku kobiet ciężarnych, w ciągu najbliższych tygodni) przeprowadzić badanie kontrolne. Niekiedy w celu wyjaśnienia przyczyn dolegliwości (zwłaszcza jeżeli mają one tendencję do nawrotów) wskazane może być także **badanie kału**.

Wskazania do przeprowadzenia badania VagiStatus:

- nawracające zapalenie pochwy
- ocena waginozy bakteryjnej
- podejrzenie rzęsistkowicy lub drożdżycy
- wykrycie obecności zakażenia bakteriami *Chlamydia*
- w przypadku leczonej niepłodności
- w czasie ciąży ze szczególnym uwzględnieniem ciąży wysokiego ryzyka (stan po poronieniu, po porodzie przedwczesnym)
- w celach profilaktycznych u kobiet pragnących zajść w ciążę

ul. Sielska 10, 60-129 Poznań

tel.: 061 862 63 15

fax: 061 862 63 35

www.institut-mikroekologii.pl

www.imupro.pl

e-mail: biuro@institut-mikroekologii.pl

Materiał do pobrania próbek oraz opakowanie do przesłania można zamówić pod adresem e-mail: biuro@institut-mikroekologii.pl lub pod numerem telefonu: 061 862 63 15